

zuster f 10.—;
A. Z. te G.
lecte congres
een zuster na
collecte idem
telijk); I. H.
S. v. d. V. te
kum f 137.—;
cte te Bedum
f 10.—; bij-
9; J. v. d. H.
—; C. v. d. N.
prof. G. f 250;
spaarpot voor
collecte Zwolle
ontvangen na
en dankbaren
collecte Pernis
75; gift idem
ouwenvereeni-
Mevr. R. door
atie" 26 Juli
uppletiefonds"
boekenfonds)

K. S.

IT EEN

elo heeft von-
eren te Daar-
at de plaatse-
om zich van
hiermee niet
de betekenisa,
het leven in
kerkeraad te
s Ommen niet
wettig kerke-
neet dus nog
tspersoon, die
van de goede-

die onze aan-
l dat partijen
eschil over de
niet heeft te
derhavige ge-
de eigenaar
den, kan deze
stten, wanneer
dijk zijn, ge-
gheid te ma-

ten nadere in-
dien, waar ook
geschillen over
ng behoort te
eling wil be-

te verschijnen
ls een minne-
ist. Zulk een
rden, opgelegd,
„bevolen". En
lijk te geraken
ophouden. Wil
lig overwegen,
u, dat de eige-
l ter beoordee-
terwijl de uit-
van de bemid-
d wordt, die
kend.

lijkt ons aan-
len van uittre-
dat de eigena-
van haar be-
een voorwaar-
mmers zelf on-
een kerkeraad
ept waaronder
saluiten. Conse-
kerkeraad bij
mt met conse-
heppen moest
of drie beslu-
ens niets meer
ijn uitoefening

n op het stand-
le aan de vrij-
dnnelijke schik-
gedeelte. Voor-

al dan een synode, die het ratificatierecht van de kerkeraden ten aanzien van haar besluiten ontkent en die de door art. 31 veroordeelde en in art. 7 Ge-loofsbelijdenis verworpen uitspraak aandurft, dat haar besluiten ipso facto al de plaatselijke kerken altijd en onder alle omstandigheden binden.

Indien de eisch van Almelo ten aanzien van Daar-lerveen billijk zou zijn, dan zou over heel de linie, d.w.z. in alle plaatsen waar men art. 31 ge-trouw is, doch waar de meerderheid kiest vóór de ontrouw der synode, een minnelijke schikking moe-ten worden voorgeschreven onder aanvoering van het argument, dat anders de voorwaarden voor uit-treding niet billijk zijn. Bekend evenwel is, dat in zeer veel gevallen synodale meerderheden elke schikking afwijzen.

Ten overvloede zij nog opgemerkt:

a. Het is niet juist, dat de kwestie een zaak van leer is. Het is een zaak van Kerk-orde; want zoodra een synode, gelijk in dit geval, eigenmachtig de toelating tot de ambtelijke bediening bindt aan condities die de basis van samenleving versmallen, en dus een nieuwen toestand scheppen, komt voor elken kerkeraad de vraag aan de orde of deze ver-andering van basis der kerkelijke samenleving hem welgevallig is ja of neen. Wanneer dan daarbij komt, dat de synode, met schending van de bestaande K.O. en van haar bepalingen, schorsen gaat, en dus op de samenleving gewelddadig en wederrechtelijk ingrijpt, dan wordt een conflict kerkrechtelijk van aard en is de leerbeslissing alleen maar een aanleiding.

b. Ten onrechte poneert de rechtbank, dat volgens Gereformeerde opvatting in geschillen over kerkelijke goederen steeds een schikking behoort te wor-den getroffen. Die opvatting zal de rechtbank in geen enkele bepaling van de K.O. uitgedrukt kunnen vin-den. Al zal in veel gevallen het inroepen van een rechter te vermijden zijn, er kunnen gevallen zijn, waarin een kerkeraad het geoorloofd moet achten, aan dissidenten ook maar de minste hulp te verleenen. De kerkeraad heeft de goederen niet te beschouwen als zijn bezitting, maar als het eigendom van Christus, waarover hij te beschikken heeft onder in-acht-neming van de kerkelijke bepalingen. K. S.

NAAR WELKE OECUMENISCH-GEREFOR-MEERDE SYNODE GAAT U STRAKS?

Prof. dr K. H. Miskotte, Barthiaansch hoogleraar te Leiden, schrijft in zijn blad „In de Waagschaal" over de moeilijkheden, die verbonden zijn aan het spreken over den kinderdoop. Karl Barth heeft n.l. aangedrongen op „een nieuw onderzoek" in de-zen; en aangezien prof. Miskotte van oordeel is, dat Karl Barth meer dan iemand anders in deze eeuw het „licht van de bijbelsche (!) boodschap heeft doen stralen voor dit geslacht", wil hij den kinderdoop wel graag weer in onderzoek brengen.

Prof. Miskotte zal dan ook — er zijn nog meer redenen — het zwijgen verbreken. Het heeft z.l. al te lang geduurd: „Wij zijn", zoo meent hij, „reeds lang braaf geweest, deels tégen ons geweten". Men zal dus den kinderdoop in zijn orgaan disputabel stellen en het dispuut openen. De Nieuwpoort heeft al geschreven (wij hebben hem al eens geciteerd in ons blad, en hij is nu weer bezig); andere beschouwingen zullen volgen; de redactie zegt: n a a r w i j h o p e n, b. v. v a n d s W o e l-der i n k". Maar hoe het loopen zal, weet ieder, die de zooveen geciteerde woorden over Barth gelezen heeft: de redacteur (prof. Miskotte) besluit zijn aankondiging met de opmerking, dat hij zijn schroom heeft overwonnen „om der wille van het dóórklanken van het bijbelsche getuigenis". Men weet — dat kwam meer dan van iemand anders stralen (!) via Karl Barth.....

In zijn aankondiging herinnert prof. Miskotte even aan „de gereformeerde kerken". Hij constateert (m.i. ten onrechte) dat deze „gespannen liggen onder den druk van een problematiek, die onmiddellijk uit de consequenties van den kinderdoop volgt". Ik zie het anders. De Gereformeerde kerken zijn weer gaan zien op welke grondslagen de kinderdoop bediend wordt, en ten aanzien van die grondslagen hebben de synodocratische kerken zich in een scholastiek problematisme verstrikt.

En de zogenaamde „oecumenische gereformeerde synode", bijeengetrommeld door de prominenten van de Vrije Universiteit, die daarvoor den kerkelijken roffel hebben gebruikt, heeft nu dat synodocratische formulier omtrent den grondslag van den kinderdoop in zijn bediening goedgekeurd. Zoo heeft dus de beweerde „oecumenische gereformeerde synode" goed-gekeurd, dat men de kinderen moet beschouwen en behandelen (doopen is kerkelijk behandelen!) als dezulken, die deelen in de wederbarende genade des H. Geestes. Niet maar in de belofte daarvan, doch in de zaak zelf. Want 1905—1942 was bijbelsch, vond ze.

En kijk, nu schemert óók voor het oog van prof. Miskotte een oecumenisch-gerefor-meerde synode. Karl Barth, zegt hij, heeft, zeer tot zijn ongenoegen, omdat het móest, de kwestie van den kinderdoop weer op de helling ge-bracht, weliswaar onder het voorbehoud, dat alleen een algemeen concilie

of oecumenisch gereformeerde sy-node na langen tijd, als de gemeenten gelegenheid zouden gehad hebben zich eerlijk in deze vragen te verdiepen, een uitspraak zou mogen doen".

Nu, die nieuwe oecumenische synode, die dan in-stelling nummer II zijn zal, zal misschien aan die „gemeenten" minder langen tijd tot nadenken geven dan Barth haar gunnen wil. Oecumenische sy-node nummer I (onlangs in Grand Rapids, vanwege den wil der leiders van de V.U.) vond dat blijkbaar niet noodig. Het handjevol mannen, dat daar zomaar een 4e formulier ijkte, was in een ommeentje klaar, en geen enkele „gemeente" wist ervan. Dat was trou-wens te voren in Nederland óók zoo gegaan. En prof. Miskotte zelf klaagt erover, dat de hervormde synode van Nederland in den vorm van een brief aan de Fransche kerken, een uitspraak heeft gedaan betreffende den kinderdoop. In een brief, die — zoo klaagt hij — „over ons hoofd heen", en toch „namens ons" geschreven is (je zou zóó maar dr J. Ridderbos tot voorzitter kunnen ma-ken van die hervormde synode). En zoo „heeft (aldus prof. Miskotte) de wijze, waarop de Generale Synode deze zaak heeft behandeld ons in een groot ge-wetensconflict gebracht. De brief in kwestie is namens ons, over ons hoofd heen, tot anderen gericht. Wat namens ons ge-schiedt, daarvoor moeten wij ook kun-nen stáán; wat over ons hoofd heen geschiedt, ligt niet onmiddellijk voor onze verantwoordelijkheid" (aldus prof. Miskotte; en bij dit laatste zinnetje zou president Ridderbos hem tot de orde roepen: hij heeft immers laten rondschríjven: wat de synode besloten heeft, dat HEBBEN de kerken besloten; en als prof. Miskotte in Kampen werkte, dan zou hij geschorst worden).

Hier wenkt inmiddels het beeld van tweeërlei oecu-menisch-gereformeerde synode.

Een kuypertiaansche, een barthiaanse.

N a a r w e l k e g a a t u? zou men willen vragen.

Als ze van synodocratische zijde zou zeggen: dat is me óók een vraag, schaam u, wij wéten wel, welke wij kiezen, dan zou ik zeggen: ho, ho, hoe is 't met de pluriformiteit der kerk (een aletheisch¹⁾ begrip volgens sommigen)?

En als gij, ouderen, nog denkt het te weten, hoe d a n u w k i n d e r e n? Stel, uw dominee, die in de Youth-for-Christ-beweging een eerste viool speelt (ge hebt er zoo!), neemt uw kinderen mee naar een „rally"; en een bestuurslid uwer school, gesterkt door een zendingsman, die lid van de Partij van den Arbeid is, durft niets ondernemen tegen een onderwijzer, die ook lid van die Partij is, en ze komen straks samen daarheen waar „Jeugd en Evangelie" (van de Gereformeerde Werkgemeenschap) hen roept, n.l. in het Jeugd-contact-kamp „Woeste Hoeve", waar ze met jongelui van „alle gezindten" (letterlijk citaat), en in „een sfeer van weder-zijdsch begrip" (idem, je hóórt de Duitschers van 1940!) zullen kampeeren, sporten, wandelen, zwemmen, „bijdragen aan de kolder geven" (idem), en dit alles onder auspiciën van de werkgroep „Jeugd en Evangelie" te Leiden (daar woont tegenwoordig ook al de redacteur van „De Strijdende Kerk", die uitge-rekend daar in Leiden den Heere moet doen danken door studentenmonden, dat de preekstoel voor Wier-singa en Harder open, en voor Greijdanus en Veldman dicht ging!), en alsdan een andere meneer uit Leiden of zoo daarna komt om die kinderen naar Oslo te slepen, waar ze één, twee, drie alles weten van schuld en zonde, omdat wij de Mussert's in Indonesië nog aan durven pakken met een handje soms zonder hand-schoen, nu — gelooft u dan zeker, synodocratische papa en mama, dat uw kinderen straks „de goeie" (n.l. met Ridderbos-Grosheide in zee gestoken) „oecu-menisch gereformeerde synode" zullen kiezen? Ik zeg u: neen. Ze zullen dáár om lachen; dat doen wij ook een beetje.

Maar als 't er op aankomt, dan weenen we over u en over uw kinderen en over ons zelf en onze kinderen.

Praat maar door, praat maar door, noem hen, die vechten tegen de devaluatie van den naam „gerefor-meerd" nog maar eens flink „vechtjas", waar uw kinderen bij zijn, en jaag ze in dit vechtjassen maar uit uw kerk, en ik garandeer u: uw kinderen gaan straks naar de oecumenisch-gereformeerde synode van Barth.

K. S.

¹⁾ Op de waarheid, de leer, betrekking hebbende.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

WEZEN DER POLITIEKE PARTIJ.

Het zal menigeen eenigszins wonderlijk in de ooren klinken, wanneer ik zeg, dat het wezen der politieke partij niet van staatkundigen aard is. En toch berust deze uitspraak op goede gronden. Wat de menschen samenbindt tot de gemeenschap der politieke partij is niet het behooren tot eenzelfde staat als onder-daan. Wel is dat een onmisbaar a priori voor het or-

ganiseeren van een politiek partijverband, want de politieke partijen fungeren binnen een bepaalden staat en in nauwen samenhang met het bestaan van dien staat. Werd het wezen der politieke partij be-paald door het onderdaan-zijn van eenzelfde staat, dan zouden alle burgers tot dezelfde partij moeten behooren en dan kwamen we op de nationaal-socia-listische lijn.

De zaak wordt trouwens onmiddellijk duidelijk wanneer we in het oog vatten het karakter van den staat. Deze heeft tot taak handhaving van het pu-bliek recht en draagt daartoe het zwaard. Maar aan de partij is het zwaard niet in handen gegeven. Grijpt zij ernaar, dan gaat zij haar boekje te buiten. Dan gaat zij een W.A. of iets dergelijks oprichten en gaat zij met haar machtsmiddelen, zich stellen in de plaats van de overheid met haar machtsmiddelen, leger en politie. Zoo komen we ook langs dezen weg tot de conclusie dat het nationaal-socialistisch is aan de politieke partij staatkundig karakter toe te kennen.

De politieke partij vertoont niet de structuur van den staat. Zij is niet gefundeerd in de zwaarmacht en heeft niet tot taak de handhaving van het publiek recht.

De gemeenschap de politieke partij rust in de „een-heid van inzicht in de structuurbeginselen, welke richtsnoer behooren te zijn voor het staatsbeleid en dit gemeenschappelijk inzicht wordt noodzakelijk be-paald door een levens- en wereldbeschouwing".

Aldus schrijft prof. Dooyeweerd in „De Wijsbe-geerte der Wetsidee", band III, blz. 542, door wiens beoog ik ook tot bovenstaande gedachten kwam.

Nu zegt prof. Dooyeweerd terecht, dat het woord „staatkundig" in verschillende beteekenissen gebezigd wordt. Het wordt gebruikt in den zin van wat hij noemt „statelijk", d.i. staatsstructuur vertoonend. Dat kan alleen gezegd worden van verbanden als de staat zelf, de provincie, de gemeente. Voorts wordt het ge-bruikt in den zin van „staatstheoretisch", betrekking hebbend op de wetenschap van het staatsrecht. Dat kan gezegd worden van b.v. een leerstoel voor anti-revolutionaire staatkunde, een professoraat voor anti-revolutionair staatsrecht. Voor zulk een profes-soraat zou wellicht de leider der A.R. partij heele-maal niet geschikt zijn. Maar „staatkundig" wordt ook wel gebruikt in ruimen zin, in de betekenis van „betrekking hebbend op het leven van den staat". Zóó kunnen we de partij inderdaad „staatkundig" noemen. Want de politieke partij heeft verband met en richt zich op het leven van den staat, is alleen bestaanbaar binnen het kader van het staatsverband. Maar haar eenheid is geen staats eenheid. Haar eenheid is een eenheid van levens- en wereldbeschouwing. En, zoo zegt prof. Dooyeweerd verder, „eenheid van levens- en wereldbeschouwing wordt slechts door de eenheid van geloof gewaarborgd". En hij vervolgt dan aldus: „alzoó komen wij tot het besluit, dat de leidende functie van het politieke partijverband slechts in den wetskring van het geloof kan worden gezocht".

De eenheid, de gemeenschap der partij wordt dus beheerscht door de eenheid van inzicht in de begin-selen voor het staatsbeleid.

Deze eenheid van inzicht wordt geboren uit de eenheid van levens- en wereldbeschouwing.

En de eenheid van levens- en wereldbeschouwing wordt geboren uit de eenheid van geloof.

Dus de partijgemeenschap is geloofs gemeen-schap.

Nu haast prof. Dooyeweerd zich om vervolgens te betoogen, dat deze geloofsgemeenschap anders van karakter is dan de geloofsgemeenschap die kerk heet.

Inderdaad, de partij is geen kerk en de kerk is geen partij. De kerk is een goddelijk instituut, de partij is er door de vrije organisatie der menschen. De kerk heeft ambten en bedieningen, de partij heeft haar bestuur. De kerk verkondigt het Woord Gods, de partij onderzoekt en draagt uit de beginselen voor het staatsleven.

Er zijn wel kerkelijke staatkundige partijen. Maar zulke partijen zijn slechts een bepaalde variatie van de politieke partij. Als politieke partij vertoonen zij niet de structuur der kerk.

Dat is duidelijk en daar kunnen we het mee eens zijn.

Nu zit er in deze beschouwing, dunkt mij, wel iets voor de vragen die ons tegenwoordig bezighouden.

De politieke partij is gemeenschap des geloofs, Maar het geloof wordt gewerkt door middel van de ver-kondiging van het Evangelie en versterkt door het gebruik van de sacramenten. Het geloof is dus voor zijn ontstaan en zijn voortbestaan gebonden aan de kerk. En dat geloof is dan toch zeker niet een speciaal geloof dat bepaalde heilswaarheden aanvaardt en belijdt, terwijl er voor de politiek dan weer andere waarheden zijn. Het geloof is aanvaarding van het gansche Woord Gods als norm voor ons leven, ook voor ons leven als staatsburgers. De kerk is de moe-der der geloovigen. Zij baart de geloovigen als haar kinderen, wier Vader de Heere is. En zij voedt en onderhoudt deze kinderen. Het geloof en het leven der gehoorzaamheid des geloofs is voortdurend aan de kerk gebonden. In de kerk is het concentratiepunt der geloovigen. Vandaaruit zwermen zij telkens weer het leven in met de roeping ook daar het geloof te bewaren, gelijk de kinderen van een gezin telkens weer het leven ingaan, elk naar zijn eigen taak, om toch ook telkens weer terug te keeren in de gemeen-

schap en de sfeer van het gezin om daar nieuwe voedingsstoffen op te doen voor het staan in het breede leven.

Op den achtergrond van alle christelijke actie staat de kerk en moet de kerk staan, want zij is de moeder der geloovigen. En dat is niet een geheimzinnige onzichtbare kerk, maar het is de kerk gelijk zij optreedt in ambten en bedieningen, want het is de kerk die het evangelie verkondigt.

Dus is er een nauw verband tusschen kerk en (christelijke) politieke partij. Niet zoo, dat de kerkeraad tevens partijbestuur is. Niet zoo, dat de kerk verkiezingsacties enz. ter hand neemt. Maar zoo, dat 't geloof, 't welk drijft tot christelijke politieke actie, ontstaat en bewaard wordt in de gemeenschap der kerk.

We zijn dus niet zoo gemakkelijk klaar met z.g. interkerkelijke christelijke actie. Al is er niet een „organisatorisch” verband tusschen kerk en politieke partij, er is wel een geloofsverband. Normaal, dat wil zeggen: in overeenstemming met de norm is, dat er één kerkgemeenschap is, die alle geloovigen omvat. En wanneer deze geloovigen elkaar ontmoeten in christelijke actie, dan hebben ze geen enkele moeite met „interkerkelijkheid”. De moeilijkheid ontstaat door de afwijking van de norm, hierin bestaande, dat er geloovigen zijn, die door ongehoorzaamheid niet de eenheid der kerk betrachten.

Nu is deze eenheid der kerk niet een statisch gegeven, evenmin als de kerk zelve een statisch gegeven is. De kerk wordt vergaderd, dat is een doorgaande actie. En zoo is het ook met de eenheid der kerk. Aan deze eenheid wordt gearbeid, door God, en in verantwoordelijkheid tegenover Gods gebod ook door de menschen.

Daarom kunnen we nooit een rekensom maken van een belijdenis als: buiten de kerk geen zaligheid, alsof alleen leden van Gereformeerde Kerken, die leven naar Gods Woord en mitsdien de artikelen der Gereformeerde K.O., ook art. 31, onderhouden, de zaligheid beërven.

Zoo kunnen we ook niet een rekensom maken: zoveel Gereformeerden, leden der ware kerk, dan ook precies evenveel en precies dezelfde, leden der christelijke politieke partij.

Als we zoo gaan rekenen maken we de kerk tot een statisch gegeven. We vergeten het dynamische, het bewegelijke van de kerk, het in-wording-zijn, de worsteling die er is om te komen tot de eene ware kerk in de toekomstige eeuw.

En nu kunnen we m.i. in de christelijke actie samenwerken met hen, die de worsteling om de eene ware kerk mede voeren, die oog hebben voor de deformatie der kerk en zoeken naar bekeering. Dezulken hebben ook het geestelijk oog om op te merken het verval in de christelijke politieke actie.

De verwijdering tusschen de reformatorisch gezinden en hen die welbewust sturen in deformatorische richting zal steeds grooter worden. Het zal blijken in de praktijk, dat het verschil van inzicht ten aanzien van het staatsbeleid steeds toeneemt, en dat op den duur het lid-zijn van eenzelfde partij onmogelijk wordt. De eenheid van inzicht is te loer gegaan, omdat de eenheid van levens- en wereldbeschouwing ontbreekt. En deze ontbreekt, omdat er geen eenigheid des waren geloofs is.

Sappemeer.

B. JONGELING.

OVERHEID EN VOLK.

Van anti-revolutionaire zijde wordt heel wat critiek geoefend op het beleid van het regeringskabinet. Met „anti-revolutionair” bedoel ik hier niet den eigenaam dien een der politieke partijen in Nederland draagt, maar: voorstander en verdediger van de anti-revolutionaire beginselen.

Het recht tot zulke criticoefening bestaat. Wij leven onder den parlementairen regeringsvorm. Niet onder een absoluut gezag dat decreeteert en dan zonder meer gehoorzaam moet worden, afgezien dan van het eene: men moet Gode meer gehoorzamen dan den menschen, maar onder een constitutioneele monarchie, waarin de verantwoordelijkheid voor het regeringsbeleid gedragen wordt door de ministers der kroon — wel te verstaan de staatsrechtelijke verantwoordelijkheid — en waarin ook het volk in zijn vertegenwoordiging meesprekt ten aanzien van den gang van zaken.

Het luistert in zoo'n constitutioneele monarchie heel nauw. Aan den eenen kant is het zoo, dat geen regeringsbeslissing tot stand kan komen zonder de medewerking van de Staten-Generaal; en in verband daarmee kiest de koningin haar raadslieden, niet zonder rekening te houden met den uitslag der verkiezingen voor de Staten-Generaal. Maar dat wil aan den anderen kant niet zeggen, dat de volksvertegenwoordiging regeert en dat het volk zich een regering kiest.

Een min of meer stabiele meerderheid, die staat achter de regering, is noodig, om het beleid krachtig te maken, en daarom worden de ministers gemeenlijk gekozen uit die partijen, die geacht mogen worden in samenwerking zulk een meerderheid in de kamer te kunnen vormen. Maar dat beteekent niet, dat deze ministers in het kabinet hun partijen vertegenwoordigen. Zij vertegenwoordigen geen partij, zij vertegenwoordigen ook niet 't volk, zij vertegenwoordigen de koningin, zij zijn raadslieden der kroon.

Het is daarom ook volkomen onjuist, wanneer, naar aanleiding van het „politieel optreden” in Indië, gesproken wordt van de mogelijkheid, dat de partij van den arbeid haar ministers terugroep uit de regering. De partij van den arbeid heeft geen ministers in het kabinet. Er zijn ministers die lid zijn van de partij van den arbeid. Maar over hun al of niet aanblijven als minister heeft de partij van den arbeid niets te zeggen. De koningin kan haar ministers ontslaan, en de ministers kunnen aan Hare Majesteit ontslag vragen, omdat zij de verantwoordelijkheid die zij op zich genomen hebben niet langer kunnen dragen. Zelfs kan dat ontslag vragen samenhangen met de houding die de volksvertegenwoordigers, leden van de partij, waarvan ook deze ministers lid zijn, gaan innemen tegenover het regeringsbeleid. Maar de partij van den arbeid heeft niets terug te roepen. Zij heeft niet gezonden. En alleen wie gezonden heeft kan terugroepen. Hare Majesteit heeft geroepen, tot raadsman der kroon. Zij alleen heeft het recht om op een gegeven moment die roeping in te trekken. Of ook: de geroepene kan op een gegeven moment eerbiedig ontslag verzoeken. Maar ook dan is de beslissing aan Hare Majesteit, al zal zij bij Hare overwegingen om te komen tot een beslissing ook weer rekening houden met de houding der volksvertegenwoordiging.

Zoo heel gemakkelijk wordt van de constitutioneele monarchie gemaakt een democratie, een staat waarin het volk regeert en de regering niet meer is dan ambtenaar van het soevereine volk, hetgeen dan praktisch neerkomt op: ambtenaar van de meerderheidspartij of -partijen. Als het zoo wordt gaat het kabinet ook zoo weinig mogelijk treden voor de volksvertegenwoordiging, maar pleegt het op belangrijke momenten alleen maar overleg met de kopstukken der meerderheidspartij(en), gelijk we dat den laatsten tijd dan ook beleefd hebben.

In de aldus ingerichte constitutioneele monarchie bestaat dus ook het recht van critiek. Het regeringsbeleid mag openlijk besproken en ook openlijk afgekeurd worden. De eerbied voor en de onderwerping aan het concrete overheidsgezag, welke ons passen, vereischen niet een critiekloos buigen en een blind gehoorzamen. Maar bij het oefenen van critiek moeten we toch steeds ons bewust blijven, dat we spreken over beslissingen, die de overheid neemt. En wanneer wij onze wenschen kenbaar maken aan de regering, hetzij door middel van de volksvertegenwoordiging, hetzij door petitie en telegrammen, dienen we evenzeer ons daarvan bewust te wezen en hebben we dus met eerbied te spreken.

Er zijn verschijnselen die bewijzen, dat deze dingen vergeten worden, niet maar bij de communisten en bij de menschen van de partij van den arbeid, doch ook onder hen, die zich sieren met den naam anti-revolutionair. „De Rotterdammer” van Woensdag 16 Juli vermeldt, dat namens duizenden bezoekers van een openbare bijeenkomst, gehouden in de Houtstruallen te 's-Gravenhage en belegd door de Anti-revolutionaire kieskringcentrale, waar Schouten en Bruins Slot gesproken hebben over hun reis naar Indië, een telegram gezonden is aan den minister-president, waarin aan de regering wordt toegeroepen: „Het roer moet om, wij eischen daden”. Ik geloof, dat dit niet anti-revolutionair is. Dat is niet de taal, die tegenover de regering past. Het „wij eischen” is de taal die de communist aanslaat, de communist, die van geen gezag weten wil dan het gezag van zijn dictatuur, en die al maar zijn eischen stelt in staat en maatschappij, eischen ten aanzien van het regeringsbeleid, en eischen ten aanzien van loonen en bedrijfsverhoudingen.

Vele anti-revolutionairen zijn al zoo sterk verdemocratiseerd, dat zij deze dingen heel gewoon vinden.

Er zijn trouwens meer symptomen die erop wijzen, dat het wezen van den parlementairen regeringsvorm niet gevat wordt. Indertijd was in „Nederlandsche Gedachten” te lezen — in een artikel door een vrouw en voor de vrouwen geschreven —, dat de verkiezingen zoo belangrijk zijn, omdat we ons een regering moeten kiezen. Dat is helemaal niet waar. Wij kiezen geen regering als wij opgaan naar de stembus. Met het uitbrengen van onze stem spreken wij uit aan wie wij de voorkeur geven om het Nederlandsche volk te vertegenwoordigen bij de regering. En nu moge het waar zijn, dat de uitslag der verkiezingen een belangrijke factor is voor Hare Majesteit de koningin om te komen tot Hare keuze van raadslieden der kroon. Maar zij kiest toch in soevereiniteit Haar raadslieden, Haar ministers. Dat doen wij niet. Wij zijn en blijven onderdanen.

Soortgelijke uitlatingen komen we vaker tegen. Indertijd las ik, dat prof. Anema ik-weet-niet-meer-hoeveel jaren de anti-revolutionaire partij vertegenwoordigd had in de Eerste Kamer. Dat is onjuist. Prof. Anema vertegenwoordigt niet de anti-revolutionaire partij. Hij vertegenwoordigt het Nederlandsche volk. Hij heeft als lid der Eerste Kamer niet te zoeken en te behartigen en te verdedigen de belangen der anti-revolutionaire partij, maar de belangen van het Nederlandsche volk. Hij wordt candidaat gesteld voor de Eerste Kamer door een groep Nederlandsche onderdanen, die in de doorwerking en geldigmaking van de beginselen, welke prof. Anema aanhangt, zien het waarachtig belang des volks, en deze menschen zijn het ook die hem verkiezen — ik laat hier even buiten

beschouwing de wijze van verkiezing der Eerste Kamer —, maar hij vertegenwoordigt daar op die plaats niet een groep Nederlanders, hij vertegenwoordigt het Nederlandsche volk.

Het luistert in den parlementairen regeringsvorm heel nauw. En wij moeten oppassen den zuiveren kijk daarop niet kwijt te raken, aangestoken door den democratischen geest van onzen tijd.

Sappemeer.

B. JONGELING.

Amice frater.

Het behoeft ons niet te verwonderen, dat in een wereld, waarin zelfs de meest gewone dingen tot probleem worden, en achter alles een vraagteek wordt gesteld, het eeuwenoude Joodsche probleem in een scherpte op den voorgrond treedt als misschien nimmer te voren; in den haat tegen en in een verwoed verzet van den Jood.

Als sommige lieden van Jodenhaat en vervolging spreken, hebben zij het aanstonds over de middeleeuwen. Want, zoo zeggen zij, het Christendom is zoo onverdraagzaam.

Nu heeft de christenheid, die ver van het Woord afdaalde, zich meermalen schandelijk jegens de Joden gedragen. Dat moet erkend, al willen wij niet vergeten, dat de Jood zelve zeker niet vrij uitging.

Maar wij zijn thans in staat te zien, wat ongeloof en revolutie voor de Joden beteekenen.

De ongeloovigen en revolutionairen hebben gezegd: wij zijn de verdraagzamen en bij ons zal de Jood veilig zijn. Gelijkberechtigd in alles. Laat hij zijn geloof en zijn bekende gewoonten verlaten en worden als wij. Dan was immers heel de menschheid goed.

En vele Joden hebben het ook geloofd. Zij hebben het geloof der vaders verlaten en het Oude Testament verworpen; zij liepen, als voorheen de vaders, de afgoden der heidenen na, zij deden hun best zelf en anderen te doen vergeten, wie zij waren.

De Fransche revolutie heeft, zoo zegt men dan, den Jood uit het ghetto bevrijd, hem ge-emancipeerd, en, als hij zich zelf dan assimileerde, zou dan niet het lastige Joodsche probleem algeheel zijn opgelost?

De liberalen in de vorige eeuw toonden zoo hun hooge verdraagzaamheid. Het scheen soms, alsof zij meer van de Joden overnamen, dan de Joden van hen. De Jood zag zich geen plaats, hoe hoog ook, ontzegd. In de literatuur kwam de goede, brave Jood de aandacht vragen. De rijke Jood werd in de hoogste kringen gaarne ontvangen en oude, maar verarmde adellijke geslachten haalden hun glorie weer op met de dochters en de millioenen der Rothschilds en andere geldmagnaten.

De socialistengroepen den Jood als den vurigen revolutionair.

Was Marx niet de man, die de toekomst zou beheerschen?

Zijn werk over het kapitaal was hun tot bijbel, hij zelf tot een „messias”, het „proletariaat” tot een nieuw uitverkoren volk.

De antichrist deed zijn best om den Christus der Schriften tegelijk te henen en na te apen.

En dus kreeg de Jood van de revolutie en van het ongeloof de schoonste beloften. De wereld zou vergeten, wie hij was, en hij zelf zou zijn best doen den eigen aard los te laten.

Maar opnieuw bleek, dat dit nimmer gelukt.

Het gelukt den Jood nimmer. Hij komt nooit los van zich zelf. Hoezeer hij zich ook tracht te assimileren, zelfs de meest vriendelijk gezinde jegens hem zegt telkens weer: daar komt weer de Jood te voorschijn.

Men vertelt van een der vooraanstaande Joden uit de rechts- en politieke wereld, dat hij, reizende van Bazel naar Amsterdam, in den trein heel gezellig converseerde met een medereiziger, die een erg hooge rug had.

Toen zij dicht bij het eindpunt van de reis gekomen waren, zeide de Joodsche geleerde: nu, wij hebben prettig gereisd maar laat ik U nu een geheim vertellen: ik ben n.l. een Jood.

Wel, zeide de medereiziger, ik dank u wel zeer, en laat ik U nu uit dank ook een geheim vertellen: ik heb n.l. een hooge rug.....

Dat kon in den liberalen tijd gebeuren. Maar onder de socialistengroepen gaat het niet anders.

Apfelbaum mocht zich Zinoffef, en Trotsky Braunstein noemen, Stalin, die ook een Oosterling is maar de Joden haat, vergat niet wie zij waren en liet het hun op zijn tijd in groote wreedheid gevoelen.

Het is merkwaardig, dat, in de negentiende eeuw, de eeuw van de emancipatie en assimilatie der Joden, het antisemitisme allengs weer opkwam en veld won, juist in de kringen van het ongeloof.

Het bleek weer eens, dat de revolutie juist het omgekeerde brengt van hetgeen zij belooft. Kan het ook anders? Zij is een werktuig van den vader der leugenen.

Reeds Voltaire had in weerwil van de verdraagzaamheid der wijsgeeren van het ongeloof zijn haat tegen de Joden niet kunnen verwerken.